

OPINIA
KRAJOWEJ RADY SĄDOWNICTWA

z dnia 13 czerwca 2016 r.

w przedmiocie poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks cywilny, Kodeks rodzinny i opiekuńczy, Kodeks postępowania cywilnego oraz o zmianie innych ustaw

Krajowa Rada Sądownictwa co do zasady popiera kierunek zmian wynikający z projektowanej ustawy i dostrzega konieczność modyfikacji przepisów chroniących osoby niepełnosprawne intelektualnie. Do przedstawionego projektu zgłasza jednak następujące uwagi.

Postulowane przez projektodawcę zmiany powinny zostać ujęte kompleksowo wraz z regulacją dotyczącą ubezwłasnowolnienia, a w szczególności ubezwłasnowolnienia częściowego. Instytucja opiekuna prawnego stanowi w istocie ograniczenie zdolności prawnej osoby, dla której ustanowiono opiekuna i z uwagi na znaczne podobieństwo do ubezwłasnowolnienia częściowego konieczne jest łączne ujęcie tych zagadnień wraz z wyraźnym wskazaniem istotnych różnic pomiędzy tymi instytucjami. W przeciwnym razie mogą być one używane zamiennie wbrew celom ustawy przedstawionym w uzasadnieniu projektu.

Krajowa Rada Sądownictwa zwraca także uwagę, że opiekun dla osoby niepełnosprawnej intelektualnie reprezentując tę osobę winien być jej przedstawicielem ustawowym, a nie pełnomocnikiem, jak wskazano w projektowanym art. 175⁴ § 1 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego. Tego rodzaju rozwiązanie nie znajduje zastosowania w sytuacji przewidzianej w art. 175⁴ § 3 pkt 2 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego – możliwości zastrzeżenia przez sąd opiekuńczy obowiązku wyrażenia zgody lub potwierdzenia przez opiekuna prawnego dla ważności oznaczonych rodzajów czynności prawnych. Zastrzeżenie takie wykracza poza istotę stosunku pełnomocnictwa, w którego zakres wchodzi pełna zdolność postulatywna i uprawnienie do samodzielnego decydowania przez mocodawcę w sprawach objętych pełnomocnictwem. Wprowadzenie takiego rozwiązania prowadzi do niespójności w systemie prawa w zakresie nazewnictwa różnych form reprezentacji, gdyż przewidziany w art. 175⁴ § 3 pkt 2 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego mechanizm jest w znacznym stopniu zbliżony do przedstawicielstwa ustawowego, a nie pełnomocnictwa.